

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

Ημερομηνία: Τετάρτη 23 Απριλίου 2014

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

Να αντιστοιχήσετε τα περιεχόμενα της στήλης Α με αυτά των στηλών Β και Γ (δύο επιλογές των στηλών Β και Γ περισσεύουν).

<u>ΣΤΗΛΗ Α</u>	<u>ΣΤΗΛΗ Β</u>	<u>ΣΤΗΛΗ Γ</u>
1. Θ. Δηλιγιάννης	Α. 10 Μαρτίου 1921	i. Κατάλυση κοινοβουλευτικού καθεστώτος.
2. Ι. Μεταξάς	Β. 1846/1847	ii. Εγκατέλειψε τη χώρα
3. Όθων	Γ. 1913	iii. Ζήτησε επίσημα από τον Τρότσκι την υποστήριξη της Σοβιετικής Ένωσης.
4. Βασιλιάς Κωνσταντίνος	Δ. 12 Μαρτίου 1905	iv. Δέχτηκε πρόταση συνεργασίας με τους Κούρδους και τους Αρμένιους εναντίον του κινήματος του Κεμάλ.
5. Μπαλτατζής	Ε. 4 Αυγούστου 1936	v. Προέβη σε σκληρές δηλώσεις κατά του Βενιζέλου και των συνεργατών του με αφορμή την επανάσταση στο Θέρισο
	ΣΤ. Ιούλιος 1914	vi. Ανέλαβε επίσημα τα καθήκοντά του στην Κρήτη.
	Ζ. 12 Οκτωβρίου 1862	vii. Διαδέχθηκε στον θρόνο τον βασιλιά Γεώργιο Α'.

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

ΘΕΜΑ Α2

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- ΟΥΛΕΝ.
- Αρχή δεδηλωμένης.
- «Υπηρεσία Παλιννοστήσεως και Περιθάψεως».

ΜΟΝΑΔΕΣ 15

ΘΕΜΑ Β1

Γιατί προκλήθηκε θύελλα αντιδράσεων μεταξύ των προσφύγων μετά τις ελληνοτουρκικές συμφωνίες του 1930 και ποια παράπονα εξέφραζαν συχνά για την αντιμετώπισή τους από το κράτος και τους γηγενείς κατοίκους του;

ΜΟΝΑΔΕΣ 13

ΘΕΜΑ Β2

Πώς μεθοδεύτηκε η εξόντωση των Ελλήνων του Πόντου και σε τι διαφοροποιείται από τη γενοκτονία των Εβραίων;

ΜΟΝΑΔΕΣ 12

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τα παραθέματα που ακολουθούν και τις ιστορικές σας γνώσεις αναφέρετε στις ιδεολογικές τοποθετήσεις των αντιβενιζελικών κομμάτων και στα χαρακτηριστικά της πολιτικής τους

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

Παράθεμα 1

Μέχρι το 1915 ωστόσο, το [ραλλικό] κόμμα θεωρούσε απαράδεκτη τη συμμετοχή του βασιλιά και του διαδόχου στη διαμόρφωση της πρακτικής πολιτικής εις βάρος του κοινοβουλίου, γι' αυτό και οι ομιλητές του λαιδορούσαν τους Φιλελευθέρους ως «ανελευθέρους καταστροφείς και

ανατροπείς του πολιτεύματος, όπερ μετέβαλλον προς επαύξηση των προνομίων του στέμματος». Παρέβλεπαν όμως πόσο ενίσχυαν οι ίδιοι την πολιτική επιρροή του στέμματος, χρησιμοποιώντας στις συζητήσεις της βουλής για την εξωτερική πολιτική τον βασιλιά κατά της Κυβέρνησης. [...]

[...] Το πρόγραμμα της εξωτερικής πολιτικής είχε αλλάξει ριζικά από το 1897 και συνδεόταν περισσότερο με την στρατηγική των ευκαιριακών αποκτήσεων του Κουμουνδούρου. Αντίστοιχα μετατοπίστηκε το κέντρο βάρους του αλυτρωτισμού από την κρατική πολιτική επιβολής, που βασιζόταν στην στρατιωτική ισχύ, στην ιδεατή ενότητα του οικουμενικού ελληνισμού, με υπερκρατικό σύμβολο τον βασιλιά, τον «ιππότη του μύθου».

Αν ήταν σχεδόν αδύνατο να μεταφραστεί αυτή η σύλληψη της Μεγάλης Ιδέας σε πειστικό ρεαλιστικό πρόγραμμα, η επικίνδυνη συνέπεια στην εσωτερική πολιτική είναι οφθαλμοφανής: ο βασιλιάς εκκαλείτο να διορθώσει ενεργώντας αυτοβούλως, τα λάθη της κυβέρνησης.

Gunnar Hering, *Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα 1821 - 1936*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, τόμος Β' σελ 823-824.

Παράθεμα 2

Η προπαγάνδα του [ραλλικού] κόμματος απευθυνόταν στα μεσαία και κατώτερα στρώματα των πόλεων καθώς και στους ανεξάρτητους αγρότες με δική τους γη, ενώ στους ακτήμονες της Θεσσαλίας δεν προσφερόταν τίποτα. Οι αγρότες θα ελαφρύνονταν με την κατάργηση του φόρου καλλιεργούμενων εκτάσεων, μια από τις βασικότερες προεκλογικές υποσχέσεις του 1912· το μέτρο αυτό θα εξασφάλιζε και φτηνό ψώμι για τους φτωχότερους κατοίκους των πόλεων. Παρόμοιες επιπτώσεις αναμένονταν και από τη μείωση δασμών για είδη καθημερινής ανάγκης. Στους εργάτες, τους οποίους στις προγραμματικές τους δηλώσεις οι ραλλικοί είχαν λάβει ιδιαίτερα υπόψη, υπόσχονταν εκτεταμένη κοινωνική ασφάλιση, πρόνοια για τα ορφανά και προγράμματα στέγασης, στα μεσαία στρώματα των πόλεων υπόσχονταν ισοβιοτητα των δημοσίων υπαλλήλων και αύξηση του αφορολόγητου ποσού για τους χαμηλόμισθους· τέλος, υπόσχονταν τη μείωση της στρατιωτικής θητείας σε ένα χρόνο.

Gunnar Hering, *Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα 1821 - 1936*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, τόμος Β' σελ 826.

Παράθεμα 3

Μια απλή σύγκριση των τελευταίων βουλών του παλαιοκομματισμού (1899 -1910) με τις βουλές της περιόδου 1912 με 1936, όταν ο νέος δικομματισμός, βενιζελισμός και αντιβενιζελισμός, έχει παγιωθεί, αποδεικνύει ότι το θεοτοκικό κόμμα (διαδέχθηκε το Τρικουνπικό) αποτελεί την σποδυλική στήλη του αντιβενιζελισμού, ενώ οι δηλιγιαννικοί έχουν κατά πλειοψηφία στεγαστεί μαζί με ένα μεγάλο αριθμό «νέων πολιτικών ανδρών» στο κόμμα των Φιλελευθέρων. Οι πρώτοι αναμφισβήτητα ήθελαν να αποδείξουν ότι είναι φυσικοί και πνευματικοί κληρονόμοι μιας εξίσου σοβαρής ανορθωτικής προσπάθειας με αυτή που επιχειρήθηκε με ουσιαστικότερα αποτελέσματα από τον Ελ. Βενιζέλο ενώ οι δεύτεροι ήθελαν να ξεχαστεί το παλαιοκομματικό παρελθόν τους.

Νίκος Οικονόμου, «Τα ελληνικά πολιτικά κόμματα πριν από το Ελευθέριο Βενιζέλο», στο *Μελετήματα γύρω από τον Βενιζέλο και την εποχή του*, σελ 478.

Παράθεμα 4

Κυριακούλη Π. Μαυρομιχάλη,
Λογοδοσία προς τους εκλογείς του Νομού Λακωνίας
Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΗΜΩΝ

...Υπό τας λόγχας και τα τηλεβόλα κληθέντες εις τα ανάκτορα δια να σχηματίσωμεν κυβέρνησιν δεν εδειλιάσαμεν. Υπερήφανοι δε δια την εμπιστοσύνην ην εν ταις φοβεραίς εκείναις στιγμαίς είχομεν εμπνεύσει εις τον Βασιλέα και εις τον στρατόν εδέχθημεν την ανατεθείσα ημίν εντολήν. Εάν δε τυχόν υπάρχουσιν τινές λησμονήσαντες οποίας –εν ώραις τα μάλα δειναίς –προσεφέραμεν υπηρεσίας και εις το Στέμμα και εις την διασαλευθείσαν τάξιν υμείς αδιαφορούμεν. Αρκεί εις ημάς ότι εξετέλεσαμεν ύψιστον προς την πατρίδα καθήκον.

Εφημ. Σκριπ. Φύλλο 24/2/1912

Προεκλογικός Λόγος Κυριακούλη Μαυρομιχάλη.

ΘΕΜΑ Δ1

Με βάση τα κείμενα που σας δίνονται και τις ιστορικές σας γνώσεις:

α) να παρουσιάσετε και να εξηγήσετε τους στόχους της Ηνωμένης Αντιπολίτευσης συσχετίζοντάς τους με την εσωτερική κρίση της Κρητικής Πολιτείας μετά τα δύο πρώτα έτη λειτουργίας της.

ΜΟΝΑΔΕΣ 13

β) να αναφέρετε τις θετικές εξελίξεις που προκάλεσε η Επανάσταση του Θερίσου στο Κρητικό Ζήτημα έως και τον Σεπτέμβριο του 1906.

ΜΟΝΑΔΕΣ 12

Παράθεμα 1

Η προκήρυξη της αντιπολίτευσης

«Οι υπογεγραμμένοι, αποτελούντες την ηνωμένην εν Κρήτη αντιπολίτευσιν, συνελθόντες εν Χανίοις τη 26^η Φεβρουαρίου 1905, αποσκοπούντες εις την εκπλήρωσιν του Εθνικού Προγράμματος, αποφασίζομεν: α) Πρώτον και κύριον μέλημα ημών έστω η επίτευξις του από αιώνων επιδιωκόμενου σκοπού της ενώσεως της Κρήτης μετά της ελευθέρας Ελλάδος. β) Αδυνάτου αποβαίνοντος του σκοπού τούτου, θέλομεν επιδιώξει την πολιτικήν προσέγγισιν της πατρίδος μας προς την ελευθέραν Ελλάδα, μεταβαλλομένης από διεθνούς απόψεως της σημερινής καταστάσεως. γ) Μη εκπληρωμένου μηδέ του σκοπού τούτου, θέλομεν επιδιώξει την αναθεώρισιν του ημετέρου συντάγματος κατά το πρότυπον του ελληνικού, όπως απαλλαγή ο τόπος του δεσποτισμού».

Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας (Σχολικό βιβλίο), σελ.210.

Παράθεμα 2

Ελ. Βενιζέλος, Άρθρο από την εφημερίδα «Κήρυξ» των Χανίων (φ. 27 Απριλίου 1907)

« [...] Αλλά παρά πάντα ταύτα, απλή παραβολή της προ πέντε ετών διεθνούς θέσεως της Κρήτης προς την σημερινήν, καταδεικνύει ποια κολοσσιαία βήματα εγένοντο εις την εθνικήν του τόπου κατεύθυνσιν εντός των τελευταίων ετών. Ο τόπος τότε εκυβερνάτο υπό «Αρμοστού των

Δυνάμεων», ενώ σήμερα κυβερνάται υπό Αρμοστού διοριζομένου ουσιαστικώς υπό του βασιλέως των Ελλήνων, εγκρίσει των Δυνάμεων. Ο απλώς δυναστικός τότε μεταξύ Κρήτης και Ελλάδος δεσμός μετεβλήθει εις εθνικόν. Δια της οργανώσεως πολιτοφυλακής υπό Έλληνας αξιωματικούς η Κρήτη κατέχεται ήδη ουσιαστικώς υπό Ελληνικής στρατιωτικής δυνάμεως, η απομάκρυνσις δε των διεθνών στρατευμάτων, σύμφωνα με την περί τούτου υπόσχεσιν των Δυνάμεων, καθιστώσα την νήσον δέσποιναν εν τω ιδίω οίκω και απαλλάττουσα αυτήν από τας ανησυχίας τας οποίας γεννά η κατοχή αυτής υπό των τεσσάρων Δυνάμεων [...] θα επιτρέψη εις αυτήν να αφοσιωθή απερισπάστως εις τα έργα της ειρηνικής προόδου και αναπτύξεως εν τη βαθεία συναισθήσει ότι η αυτόνομος Κρήτη θα εξελιχθή ταχέως και ομαλώς και αβιάστως και άνευ διεθνών προστριβών προς την δοθείσαν εις αυτήν υπ' αυτών των Προστατίδων Δυνάμεων κατεύθυνσιν, εις πράγματι και όχι κατά τύπους επαρχίας του ελληνικού κράτους».

Θεοχάρης Δετοράκης, *Θέρισσον 1905, Πρακτικά Συνεδρίου, Χανιά 2009, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών & Μελετών «Ελευθέριος Βενιζέλος» σ.σ 381-382*

(Σημείωση: Στα ιστορικά παραθέματα διατηρήθηκε η ορθογραφία των πρωτότυπων κειμένων, μεταφέρθηκαν ωστόσο στο μονοτονικό σύστημα.)